

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – maart 2013, nummer 30

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Toets op randvoorwaarden counseling afgerond
Afspraken en verantwoordelijkheden bij GUO-indicatie
Cursus beeldopslag SEO: thema CZS en rug
Hands-on training SEO en NT
Kwaliteitsverbetering CRL-meting voor zwangerschapsdatering
Herberekening combinatietest bij 5 dagen verschil in zwangerschapsduur
Wbo-aanvraag NIPT bij verhoogde kans
Wat is van invloed op de keuze voor een prenatale test?
SPN monitor uitvoering prenatale screening 2010/11
Peridos: aanleveren registratiegegevens 2012
Tarieven prenatale screening 2013

Toets op randvoorwaarden counseling afgerond

In 2012 heeft de SPN de randvoorwaarden voor counseling getoetst bij de 83 praktijken voor counseling die niet tegelijkertijd met hun echocentrum zijn geauditeerd. Vervolgens hebben we elke praktijk gerapporteerd over de verbeterpunten, de afhandeling daarvan en de mogelijke consequenties. Inmiddels is bij alle praktijken de toets op randvoorwaarden afgerond.

Met de toets op randvoorwaarden zijn praktijken herinnerd aan de landelijke afspraken over bijscholing van de counselors, uitvoering van de counseling, registratie en ketenzorg. Verscheidene counselors hebben zich alsnog nageschoold over trisomie 13 en 18. Er zijn kwaliteitsovereenkomsten met nieuwe counselors afgesloten. Ook zijn er zorgverleners gestopt met counsellen over prenatale screening. Een aantal praktijken heeft ervoor gekozen om de counseling door een beperktere groep counselors uit te laten voeren. Daarnaast bleven enkele counselors helaas niet voldoen aan de eisen voor bijscholing, waardoor wij genoodzaakt waren om de kwaliteitsovereenkomsten voor counseling met hen te ontbinden. Ook heeft de SPN de samenwerkingsovereenkomst met een praktijk voor counseling moeten ontbinden, omdat uit de toets op randvoorwaarden bleek dat de kwaliteit van de counseling niet geborgd was.

Afspraken en verantwoordelijkheden bij GUO-indicatie

Een counselor is verantwoordelijk voor het stellen van een indicatie voor GUO-I. Een GUO mag alleen in een (satelliet-)centrum voor PND uitgevoerd worden. De counselor dient de zwangere die een indicatie heeft voor GUO-I erop te wijzen dat verwijzing voor een SEO incorrect is. Indien een zwangere toch kiest voor een SEO, dan dient de counselor dit vast te leggen in het dossier en te vermelden in de verwijfsbrief. De SEO-echoscopist moet erop kunnen vertrouwen dat de zwangere adequaat gecounseld is.

Het kan gebeuren dat de SEO-echoscopist merkt dat de zwangere eigenlijk een indicatie voor een GUO-I heeft, terwijl dit niet bij de counseling aan de orde is gekomen. Het SEO kan dan wel verricht worden. We adviseren de SEO-echoscopist in dat geval om de GUO-I-indicatie te bespreken met de zwangere, hierover direct contact op te nemen met de verwijzer en een aantekening hiervan te maken in de uitslagbrief en in het dossier.

Als er bij de SEO een vermoeden is op een afwijking dient te zwangere verwezen te worden voor een GUO-II in een (satelliet-)centrum voor PND. Verwijzing naar de tweede lijn is niet toegestaan. Voor meer informatie: www.rivm.nl.

Cursus beeldopslag SEO: thema CZS en rug

De eerste themaspecifieke cursus over centraal zenuwstelsel en rug is gestart. Al 13 echoscopisten hebben zich aangemeld. Een onafhankelijke GUO-echoscopist heeft de eerste beelden en loops beoordeeld.

De volgende themaspecifieke cursus zal gaan over ledenmaten. Deelname aan de algemene cursus 'beeldopslag SEO' blijft mogelijk. U kunt deelnemen aan diverse cursussen naast elkaar en in willekeurige volgorde.

Voor verdere informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Hands-on training SEO en NT

De SPN biedt elke echoscopist in de regio de gelegenheid om ook in 2013 de hands-on training SEO en/of NT-meting te volgen van de afdeling voor Prenatale Diagnostiek en Therapie van het UMC St Radboud. De SPN draagt daarvoor bij in de kosten. Dus ook als u in 2012 een keer hebt deelgenomen, kunt u zich hiervoor aanmelden.

's Ochtends kunt u meekijken bij het GUO-spreekuur; 's middags is de hands-on training. De bijscholing is bedoeld om ervaren echoscopisten de finesses van het SEO en/of de NT-meting te leren. De SPN heeft van 32 deelnemers een evaluatieformulier ontvangen: de reacties over de training zijn heel positief.

Voor verdere informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Kwaliteitsverbetering CRL-meting voor zwangerschapsdatering

De SPN heeft een nieuwe, korte scholingsactiviteit om de kwaliteit van de CRL-meting voor de zwangerschapsdatering te verhogen. Alle zorgverleners in onze regio die deze CRL's meten, kunnen deelnemen. Ook al hebben de zorgverleners het basiscertificaat echoscopie, de praktijk laat zien dat de CRL-meting niet altijd goed gaat. Een goede zwangerschapsdatering is belangrijk voor de verloskundige zorg in het algemeen en in het bijzonder voor de combinatietest. De SPN wil met deze bijscholing zorgverleners stimuleren om goede CRL-metingen voor de termijnbepaling te blijven maken.

Zorgverleners die zich bij ons aanmelden, sturen wij instructies waarin we de criteria voor een juiste CRL-meting duidelijk aangeven. Wij vragen deelnemers vijf CRL-metingen naar de SPN te sturen. De SPN beoordeelt vervolgens de drie beste beelden. Elke deelnemer krijgt een certificaat van deelname met het scoreformulier van de drie beoordeelde CRL-metingen. Accreditatie is aangevraagd bij KNOV en BEN.

Voor verdere informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Herberekening combinatietest bij 5 dagen verschil in zwangerschapsduur

In de SPN-nieuwsbrief van oktober 2012 adviseerde de SPN aan Astraia-/FMF-gebruikers om een herberekening van de MoM β hCG en MoM PAPP-A te vragen aan het screeningslaboratorium, indien bij de berekende zwangerschapsduur bij de NT-meting meer dan 5 dagen verschilde van die berekend was bij een eerdere echo. Recent is hierover landelijk beleid vastgesteld. Daarbij wordt herberekening ook geadviseerd bij kleinere verschillen in zwangerschapsduur als de kans rondom het afkappunt van 1:200 ligt. De SPN blijft echter staan achter het eerder verkondigde advies. Zolang het niet bewezen is dat het herberekenen van de zwangerschapsduur leidt tot een correctere voorspelling van downsyndroom, wil de SPN geen onrust creëren bij de zorgverlening. Bovendien is het effect van de bijstelling van de zwangerschapsduur klein ten opzichte van de effecten van andere factoren die invloed hebben op de kansuitslag, zoals de kansbepaling via LC Eclipse of via Astraia/FMF. We wachten op onderzoek waaruit blijkt welke wijze van kansberekenen de beste voorspelling geeft.

Om het probleem in de kern aan te pakken, geeft de SPN de hierboven genoemde korte bijscholing om de kwaliteit van de CRL-meting voor de zwangerschapsdatering te verbeteren. Als die CRL-meting namelijk goed is uitgevoerd, dan is herberekening van MoM β hCG en MoM PAPP-A niet nodig.

Wbo-aanvraag NIPT bij verhoogde kans

Het aanbieden van de non-invasieve prenatale test (NIPT) is Wbo-vergunningsplichtig. Eind maart is landelijk een Wbo-vergunning aangevraagd om NIPT aan te bieden aan zwangeren met een verhoogde kans op downsyndroom. Het is een aanvraag om wetenschappelijk onderzoek te doen naar NIPT, waarbij de uitslag van NIPT aan de zwangere wordt meegedeeld. De Gezondheidsraad zal de minister van VWS hierover adviseren. De minister zal waarschijnlijk pas over een half jaar een besluit nemen over het verstrekken van de Wbo-vergunning.

Wat is van invloed op de keuze voor een prenatale test?

Een onderdeel van het wetenschappelijk onderzoek naar NIPT is het in kaart brengen van de maatschappelijke aspecten van de invoering van deze nieuwe techniek in de gezondheidszorg. Het UMC St Radboud gaat onderzoek doen naar factoren die van invloed zijn op de beslissingen van zwangere vrouwen en hun partners ten aanzien van prenatale screening en diagnostiek. Tijdens de counseling voor prenatale screening zal hen gevraagd worden of zij bereid zijn een vragenlijst in te vullen. Deze vragenlijst bevat vragen over hun demografische kenmerken, de huidige en eventuele vorige zwangerschap(pen) en hun ideeën over en eventuele ervaringen met prenatale screening en diagnostiek. Door de zwangeren vervolgens herhaaldelijk te laten kiezen tussen twee denkbeeldige testen met bepaalde eigenschappen, kan nagegaan worden hoe zij de verschillende testeigenschappen waarderen.

In de komende maanden zullen de onderzoekers een aantal verloskundige praktijken en ziekenhuizen vragen of zij bereid zijn zwangere vrouwen te benaderen voor deelname aan dit onderzoek. Voor meer informatie: drs. Lean Beulen, arts-onderzoeker Prenatale Diagnostiek en Therapie, UMC St Radboud Nijmegen: L.Beulen@obgyn.umcn.nl of 024 361 9573.

SPN monitor uitvoering prenatale screening 2010/11

In februari heeft iedere praktijk voor counseling en ieder echocentrum de 'SPN monitor uitvoering prenatale screening 2010/11' ontvangen. Hierin vindt u een overzicht van uw eigen registratiegegevens en van de gegevens van de hele regio.

De SPN evalueert de deelname aan en de kwaliteit van de prenatale screening op basis van de verzamelde registratiegegevens. We kijken bijvoorbeeld naar hoeveel zwangeren na counseling kozen voor een combinatietest en/of SEO, hoeveel zwangeren een verhoogde kansuitslag bij de combinatietest of een vermoeden op afwijkingen bij het SEO hadden, en of dergelijke cijfers ten opzichte van eerdere jaren veranderd zijn. Dit bekijken we niet alleen op regionaal niveau, maar ook op praktijk- en op zorgverlenerniveau.

Sinds 2010 zijn de gegevens zoveel mogelijk verzameld in Peridos. De introductie van deze nieuwe manier van gegevensaanlevering heeft ertoe geleid, dat de beschikbare gegevens over 2010 en 2011 een aantal belangrijke beperkingen hebben. Maar gelukkig zien we dat de kwaliteit van de registratiegegevens in Peridos steeds beter wordt.

Door de registratiegegevens van uw organisatie te vergelijken met de regionale cijfers en de landelijke richtlijnen, kan de SPN monitor wellicht bepaalde aandachtspunten voor uw praktijk/centrum zichtbaar maken voor de uitvoering van de prenatale screening, dan wel voor de registratie.

Peridos: aanleveren registratiegegevens 2012

We hebben alle praktijken voor counseling en alle echocentra gevraagd om uiterlijk 1 april 2013 (resterende) registratiegegevens aan te leveren aan Peridos, zodat we van ieder centrum een volledig beeld krijgen van de counselings- en/of screeningsgegevens over 2012. In de maand april zal de SPN alle aangeleverde bestanden verwerken en per e-mail terugkoppelen of er nog aanvullingen of correcties nodig zijn. In juni worden de gegevens over 2012 in principe als definitief beschouwd; dan starten we namelijk met het analyseren van deze gegevens.

Voor vragen over het aanleveren van gegevens aan Peridos kunt u met ons contact opnemen via spn@medzaken.umcn.nl of telefoon: 024 366 6421.

Tarieven prenatale screening 2013

Voor 2013 zijn de tarieven voor prenatale screening enigszins gewijzigd. De tarieven gelden voor verloskundige praktijken, echocentra en ziekenhuizen*:

- counseling € 40,33
- combinatietest bij eenlingen en bij het eerste kind van een meerlingenzwangerschap € 156,26
- combinatietest bij elk volgend kind van een meerlingenzwangerschap € 95,85
- SEO bij eenlingen en bij het eerste kind van een meerlingenzwangerschap € 155,42
- SEO bij elk volgend kind van een meerlingenzwangerschap € 137,52

Het verschil tussen de twee tarieven voor de combinatietest is de vergoeding voor het laboratoriumwerk. Het verschil tussen de twee SEO-tarieven is het af te dragen opslagtarief.

(* In de DBC-tarieven voor de ziekenhuizen zijn fouten gemaakt, welke per 1-4-2013 gecorrigeerd worden.)

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – juni 2013, nummer 31

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Regionale bijeenkomst 31 oktober 2013

Ons cursusaanbod

Fetal Heart Rate geen onderdeel combinatietest

Landelijke afspraak herberekening combinatietest: ook bij <5 dagen verschil in zwangerschapsduur

GUO-indicaties

Eigen risico bij SEO en GUO?

Kan het beter, laat het ons weten!

Regionale bijeenkomst 31 oktober 2013

De SPN organiseert op donderdag 31 oktober vanaf 17.30 uur een regionale bijeenkomst voor alle counselors, echoscopisten, verloskundigen en gynaecologen. Het voorlopige programma is:

- Prenatale screening: landelijke en regionale ontwikkelingen - *Annette Stolwijk, directeur SPN*
- Onverwachte bevindingen bij termijnecho en NT-meting - *Merel Bakker, PND-arts, UMC Groningen*
- Gevolgen van missen afwijking bij het SEO - *Philip Stoutenbeek, gynaecoloog UMC Utrecht, directeur SPSRU*
- Beeldbeoordeling SEO - *Akosua de Groot, gynaecoloog n.p., deskundige prenatale screening SPN*
- NIPT-onderzoek - *Lean Beulen en Karen Buysse, onderzoekers UMC St Radboud*

Indien u graag wilt dat bepaalde onderwerpen besproken worden, kunt u ons dat melden via spn@medzaken.umcn.nl.

De bijeenkomst vindt plaats in Nijmegen. Deelname is gratis. Wij vragen accreditatie aan bij de NVOG, BEN en de KNOV.

Voor aanmelding: www.spn-region nijmegen.nl.

Ons cursusaanbod

De SPN biedt een aantal cursussen aan ter verhoging van de kwaliteit van de echoscopie:

- Cursus beeldopslag SEO: algemeen;
- Themaspécifieke cursus SEO-beeldopslag: centraal zenuwstelsel en rug;
- Hands-on training SEO en NT – cursus van het UMC St Radboud;
- CRL-meting voor zwangerschapsdatering.

Voor meer informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Fetal Heart Rate geen onderdeel combinatie-test

In Astraia blijkt de Fetal Heart Rate (FHR) automatisch meegenomen te worden in de combinatie-test. Dat is niet correct. Helaas is het niet mogelijk om het in Astraia "uit te zetten". Het Centrum voor Bevolkingsonderzoek zal aan Sorgsaem vragen om dit in Astraia te wijzigen. In de tussentijd vragen we echocentra die zelf de kansen bepalen via Astraia, om de FHR niet te registreren voorafgaand aan de kansbepaling. Pas na de kansbepaling kan de FHR desgewenst geregistreerd worden.

Landelijke afspraak herberekening combinatie-test: ook bij <5 dagen verschil in zwangerschapsduur

Via de SPN-nieuwsbrief van oktober 2012 en maart 2013 hebben wij u geadviseerd om MoM-waarden voor β hCG en PAPP-A alleen te laten herberekenen indien de berekende zwangerschapsduur bij de NT-meting meer dan 5 dagen verschilde van die berekend was bij een eerdere echo. Dit advies week af van landelijke afspraken die in april 2013 zijn ingegaan. Het Centrum voor Bevolkingsonderzoek heeft de SPN erop gewezen dat we daarmee de WBO-vergunning overtreden. Vandaar dat wij echocentra die zelf de kans bepalen alsnog vragen om het landelijke beleid te volgen.

Het landelijke beleid houdt in dat de MoM-waarden voor β hCG en PAPP-A moeten worden herberekend bij een verschil in berekende zwangerschapsduur indien:

- het verschil 1-2 dagen is bij een kans van 1:150-1:300;
- het verschil 3-5 dagen is bij een kans 1:5-1:600;
- bij een verschil van meer dan 5 dagen moet de kans altijd worden herberekend.

Voor de volledige landelijke afspraak: www.rivm.nl.

Wij realiseren ons dat invoering van het landelijk beleid meer onrust zal geven bij zwangeren, terwijl andere factoren bij de kansberekening grotere variatie in de kans geven dan bijstelling van de zwangerschapsduur. Helaas is het nog steeds niet mogelijk om na te gaan welke kansbepalingsmethode de beste voorspellende waarde heeft.

De SPN probeert het probleem van verschillen in berekening van de zwangerschapsduur te beperken door de kwaliteit van de CRL-metingen voor de zwangerschapsdatering te verbeteren. We doen dit door een korte bijscholing aan te bieden aan alle zorgverleners die deze CRL's meten. Zij kunnen beelden naar ons sturen voor beoordeling. Meer informatie over deze bijscholing vindt u op onze website: www.spn-regionijmegen.nl.

GUO-indicaties

Er is een landelijke indicatielijst voor GUO's sinds 1996. In de NVOG-richtlijn Indicatie voor prenatale diagnostiek zijn deze indicaties opgenomen. Aan deze indicatielijst is door de jaren heen niets veranderd. Er kan veel in worden ondergebracht en is niet limitatief qua opsomming. Wel kunnen er aanpassingen zijn in de indicaties met betrekking tot teratogene medicatie. Als een medicijn ooit was aangemerkt teratogeen te zijn (in potentie), dan kan inmiddels bekend zijn dat het niet teratogeen is. Omgekeerd kan ook.

Het Lareb registreert welke medicijnen teratogeen zijn en dient als vraagbaak www.lareb.nl//Teratologie/Naslagwerk-GZB. Zorgverleners kunnen voor overleg of individuele risico-inschatting op werkdagen van 9.00 tot 17.00 uur contact opnemen via 073-64 69 702.

Als u vragen hebt over verwijzing van een bepaalde patiënt, dan kunt u contact opnemen met het PND-centrum waarmee u samenwerkt.

Eigen risico bij SEO en GUO?

Op de website van het College voor Zorgverzekeringen staat dat de kosten voor verloskundige zorg die de verloskundige, de huisarts of de gynaecoloog in rekening brengt bij de zorgverzekeraar niet ten laste komen van het verplicht eigen risico. Voor de kosten van andere zorg rondom de bevalling, zoals labonderzoeken of vervoer in verband met de bevalling, geldt wel een verplicht eigen risico. Dit kan nog wel eens verwarring geven.

Voor de ziekenhuiszorg geldt: obstetrische verrichtingen vallen niet onder het eigen risico, maar gynaecologische verrichtingen wel. Dus: SEO, GUO en specifieke diagnostische echo's vallen *niet* onder het eigen risico!

De zwangere moet wel in haar polis nagaan of haar zorgverzekeraar voorwaarden heeft gesteld bij de keuze van de zorgaanbieder, waardoor de zorg slechts vergoed wordt als de zorgverzekeraar een contract heeft met de zorgaanbieder.

Kan het beter, laat het ons weten!

De SPN heeft als taak de coördinatie van de prenatale screening en de bevordering, bewaking en borging van de uitvoering van de prenatale screening. Wij vragen u regelmatig om informatie om onze taken te kunnen uitvoeren. Wij sturen u nieuwsbrieven en rapporten, we organiseren cursussen en bijeenkomsten. Graag horen we van u of we onze taken beter of anders kunnen uitvoeren. U kunt uw opmerkingen, suggesties en ideeën melden aan de SPN via SPN@medzaken.umcn.nl of bel 024-3619603.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – oktober 2013, nummer 32

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Regionale bijeenkomst 31 oktober 2013
Combinatietest: keuze betreft serumbepaling én NT-meting
Combinatietest: aanvraagformulier serumbepaling
Verschillen in zwangerschapsduur bij de combinatietest
Begrenzing kansbepaling in Astraia
Verwijzing naar PND-centrum
Kwaliteitseisen werkomgeving
Kwaliteitsverslag 2012

Regionale bijeenkomst 31 oktober 2013

De SPN organiseert op donderdag 31 oktober vanaf 17.30 uur een regionale bijeenkomst voor alle counselors, echoscopisten, verloskundigen en gynaecologen. Het programma is:

- 17.30 Ontvangst met broodjes
18.00 Opening
- Prenatale screening: landelijke en regionale ontwikkelingen
Dr. ir. Annette Stolwijk, directeur SPN
 - Onverwachte bevindingen bij termijnecho en NT-meting
Drs. Merel Bakker, PND-arts, UMC Groningen
 - Gevolgen voor missen afwijking bij het SEO
Dr. Philip Stoutenbeek, gynaecoloog UMC Utrecht, directeur SPSRU
 - Beeldbeoordeling SEO
Dr. Akosua de Groot, gynaecoloog n.p., deskundige prenatale screening SPN
 - Niet-invasieve prenatale test (NIPT) onderzoek
Drs. Lean Beulen, Dr. Karen Buysse, onderzoekers Radboudumc
 - Forum: ruimte voor vragen
o.l.v. Prof. dr. John van Vugt, gynaecoloog Radboudumc, bestuurslid SPN
- 21.00 Afsluiting met borrel

De bijeenkomst vindt plaats in het Radboudumc in Nijmegen. De bijeenkomst is geaccrediteerd met 3 uur/punten door NVOG, KNOV en BEN. Deelname is gratis.

Voor aanmelding: www.spn-region nijmegen.nl.

Combinatietest: keuze betreft serumbeplating én NT-meting

Het is ongewenst als zwangeren voor de combinatietest wel bloed laten afnemen, maar niet de NT-meting laten verrichten. Het screeningslaboratorium maakt dan kosten, terwijl de combinatietest niet te declareren is.

Wij vragen counselors om zwangeren erop te wijzen wat een keuze voor de combinatietest inhoudt: bloedafname én NT-meting. Als een zwangere twijfelt over deelname aan de combinatie-test, dan moet zij nog geen bloed af laten nemen.

Combinatietest: aanvraagformulier serumbeplating

Soms blijkt dat het echocentrum andere informatie over de zwangerschap krijgt dan bekend is bij het screeningslab. Het gaat daarbij om informatie als roken, gewicht bij bloedafname, IVF/ICSI-zwangerschap en voorgaande zwangerschap met trisomie. Deze informatie is van invloed op de berekening van de MoM-waarden β hCG en PAPP-A en daarmee op de kansbeplating. Het is dus belangrijk dat u het formulier waarmee u de serumbeplating voor de combinatietest aanvraagt, volledig invult.

Verschillen in zwangerschapsduur bij de combinatietest

Bij de NT-meting is er soms sprake van een CRL-meting passend bij een andere zwangerschapsduur dan de termijn die vastgesteld is op basis van een eerdere echo. Als de zwangerschapsdatering rond 10 weken goed is uitgevoerd, moet de zwangerschapsduur niet gewijzigd worden. Alleen als duidelijk is dat bij de zwangerschapsdatering de CRL niet op een correcte wijze is gemeten, moet de zwangerschapsduur aangepast worden.

Daarnaast dienen echocentra die de kans zelf berekenen via de FMF-module/Astraia, in een aantal situaties de MoM-waarden voor β hCG en PAPP-A te laten herberekenen. Landelijk is afgesproken dat herberekening nodig is bij een verschil tussende berekende zwangerschapsduur bij de NT-meting en de eerdere zwangerschapsdatering van:

- 1-2 dagen, indien de kans ligt tussen 1:150-1:300;
- 3-5 dagen, indien de kans ligt tussen 1:5-1:600;
- meer dan 5 dagen.

Begrenzing kansbeplating in Astraia

Als bij de combinatietest de kans kleiner is dan 1:5.000, moet dit gecommuniceerd worden als kans < 1:5.000; meer gedetailleerde kansuitslagen mogen niet gemeld worden. Voorheen was dit in de uitslagbrief van Astraia niet in te stellen. Inmiddels is dat wel mogelijk. Wij vragen gebruikers van Astraia te zorgen voor een correcte communicatie van kansuitslagen < 1:5.000.

Verwijzing naar PND-centrum

Het gebeurt regelmatig dat zwangeren in een PND-(satelliet)centrum komen voor een GUO-I of GUO-II zonder verwijsinformatie. Indien een counselor of echoscopist een zwangere verwijst voor GUO-I of GUO-II, dan is een verwijsbrief nodig. Hierin dient te staan de reden voor verwijzing en – indien een SEO is uitgevoerd – de bevindingen bij het SEO. Deze informatie dient u vooraf in te sturen naar het PND-centrum of mee te geven aan zwangere.

Kwaliteitseisen werkomgeving

De kwaliteitseisen aan de werkomgeving van de echocentra zijn bijgesteld. Elk uitvoerend echocentrum dient in het bezit te zijn van een elektronische database, waarin van elk onderzoek de gegevens en een aantal vaste beelden digitaal vastgelegd worden. Ook dient de apparatuur in staat te zijn om de gegevens elektronisch te extraheren en door te sturen naar Peridos. Indien de database de gegevens niet op een correcte wijze kan aanleveren aan Peridos, dan moeten deze gegevens handmatig aangeleverd worden via een landelijk vastgesteld format.

Voor meer informatie: www.rivm.nl, "kwaliteitseisen aan de werkomgeving".

Kwaliteitsverslag 2012

Het kwaliteitsverslag 2012 van de SPN is gereed. Hierin staat informatie over de uitvoering van de prenatale screening in de regio, de kwaliteitsaudits, de activiteiten op gebied van deskundigheidsbevordering en over de organisatie van de SPN. Een samenvatting:

Contracten

De SPN heeft 101 contracten met praktijken voor counseling. In deze praktijken werken 476 counselors. De SPN heeft 25 contracten met echocentra, waarvan er vijf alleen SEO's verrichten. In de echo-centra werken 55 NT-echoscopisten en 97 SEO-echoscopisten. Het screeningslaboratorium bevindt zich in het Rijnstate te Arnhem.

Deskundigheidsbevordering en opleiding

Het aanbod van cursussen richt zich op de beeldopslag SEO. Het betreft een algemene cursus en de themaspecifieke cursus centraalzenuwstelsel en rug. Tevens biedt de SPN echoscopisten de mogelijkheid om deel te nemen aan een hands-on training, georganiseerd door de afdeling Prenatale Diagnostiek van het Radboudumc.

Kwaliteitsborging

Voor de tweede ronde kwaliteitsaudits zijn in 2012 twaalf echocentra gevisiteerd. De counseling is geëvalueerd via de toets op randvoorwaarden. Resultaten van het landelijke onderzoek naar de mate waarin zwangeren een goed geïnformeerde keuze maken over deelname aan prenatale screening zijn bekend gemaakt. In onze regio had 78% van de zwangeren voldoende kennis over de screening op downsyndroom en 87% had voldoende kennis over het SEO.

Uitvoering prenatale screening in de regio

De gegevensaanlevering aan Peridos verliep in 2012 over het algemeen beter dan in 2011. Een aantal praktijken die in 2011 handmatig registreerden, leverde in 2012 via een digitaal cliëntenregistratiesysteem gegevens aan. Daarnaast nam de volledigheid en kwaliteit van de data aanzienlijk toe ten opzichte van 2011. Volgens de aangeleverde gegevens zijn in 2012 tenminste 25.515 zwangeren gecounseld over prenatale screening en wenste ca. 27% van deze zwangeren een combinatietest en tenminste 91% een SEO. In totaal zijn zo'n 6.811 combinatietesten en 24.680 SEO's uitgevoerd in onze regio. Ruim 98% van de SEO's is verricht in weken 18 - 22, conform de landelijke kwaliteitseisen. Bij de combinatietest waren er 523 verhoogde kansuitslagen (7,7%). Bij het SEO was er 9 keer (0,04%) een vermoeden op een neuraalbusdefect en 898 keer (4%) een vermoeden op een andere afwijking.

Helaas ontbreekt informatie over hoe vaak bij een verhoogde kansuitslag in het (satelliet)centrum voor prenatale diagnostiek chromosomale afwijkingen zijn vastgesteld en hoe vaak een vermoeden op afwijkingen bij het SEO door geavanceerd ultrageluidonderzoek (GUO) bevestigd is. Ook hebben we in Peridos nauwelijks informatie over uiteindelijke zwangerschapsuitkomsten, inclusief eventuele zwangerschapsafbrekingen. Aan het verzamelen van die gegevens in Peridos wordt gewerkt.

Eind 2013 zal elke praktijk voor counseling en elk echocentrum een verslag krijgen waarin de eigen gegevens gespiegeld worden aan de regionale gegevens.

Voor het volledige Kwaliteitsverslag 2012: www.spn-regionijmegen.nl/actueel.html.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.

Stichting Prenatale screening regio Nijmegen – SPN

Nieuwsbrief – december 2013, nummer 33

Dit is de nieuwsbrief van de Stichting Prenatale screening regio Nijmegen (SPN), het regionale coördinatiecentrum voor prenatale screening. De SPN wil u hiermee informeren over de ontwikkelingen op het gebied van de regionale en landelijke organisatie van prenatale screening.

In deze nieuwsbrief:

Regionale bijeenkomst: een succes
Verzending serum voor combinatietest: in weekend beperkt!
Combinatietest bij een vanishing twin
NIPT voorbereidingen
Landelijke folders: gebruik recente versie
Kwaliteitsaudit echocentra: start derde ronde
Beeldbeoordeling NT-meting
Bijscholing echoscopisten
Ons cursusaanbod
Cursus foetale echocardiografie
Symposium schisis en craniofaciale afwijkingen
Symposium spina bifida: met het oog op de toekomst
Symposium counseling na afwijkende bevinding bij SEO
Astraia uitslagformulier combinatietest
Peridos: nieuwe queries voor Astraia
Peridos: aanlevering registratiegegevens
SPN monitor 2012

Regionale bijeenkomst: een succes

Tijdens de regionale bijeenkomst op 31 oktober 2013 waren maar liefst 190 mensen aanwezig. Uit de evaluatieformulieren bleek dat de deelnemers de bijeenkomst goed gewaardeerd hebben.

Merel Bakker liet zien dat in het eerste trimester van de zwangerschap veel aandoeningen al zichtbaar zijn met de echo. De mogelijkheid om een uitgebreider echoscopisch onderzoek in de eerste termijn in te voeren verdient de aandacht van het landelijke programma prenatale screening.

Bij het SEO zijn niet alle structurele afwijkingen op te sporen. Een aantal zal niet gezien worden, ook als het SEO zorgvuldig is uitgevoerd. Philip Stoutenbeek gaf aan dat, als er iets niet gezien is bij het SEO, het belangrijk is dat de echoscopist hier open over communiceert met de zwangere. Goede communicatie is meestal voldoende om formele klachten te voorkomen.

Akosua de Groot gaf een weergave van de landelijke discussie over de invoering van beoordeling van de SEO-beelden als methode voor de kwaliteitsbeoordeling van SEO-echoscopisten.

Tot slot vertelden Karen Buysse en Lean Beulen over de Niet-Invasieve Prenatale Test (NIPT): hoe de test werkt en hoe goed de test is. Naar verwachting zal de Gezondheidsraad spoedig de minister van VWS adviseren over de Wbo-aanvraag voor invoeren van NIPT als aanbod voor zwangeren met een verhoogde kans op trisomie.

Verzending serum voor combinatietest: in weekend beperkt!

Per 1 januari 2014 stopt PostNL met de zondaglichting en de maandagbezorging. Dit heeft consequenties voor de combinatietest. Als u bloed afneemt op vrijdagavond, op zaterdag of zondag, zal het serum langer ongekoeld onderweg zijn naar het screeningslaboratorium. Hierdoor kan de concentratie van β hCG enigszins verhogen.

U kunt serum voor vrijdag 17.00 uur in een gewone brievenbus doen. Serum dat daarna verzonden moet worden, dient u alleen in speciale weekendbrievenbussen voor spoedeisende medische post doen. Bij elk ziekenhuis is zo'n brievenbus voor medische post; in gemeenten zonder ziekenhuis zal zo'n brievenbus geplaatst worden. Deze brievenbussen worden wel op zondag gelicht. Een alternatief is om het serum te bewaren in de koelkast en op maandag te versturen.

Een overzicht van brievenbussen voor medische post kunt u binnenkort vinden op www.postnl.nl/medisch.

Combinatietest bij een vanishing twin

Bij een vanishing twin is sprake van een -in eerste instantie- tweelingzwangerschap, waarbij een van de tweeling intra-uterien overlijdt. Bij een vanishing twin kan de PAPP-A enige tijd verhoogd zijn, zoals normaal is bij twee foetussen. Daarom is er landelijk beleid vastgesteld op welke wijze hiermee bij de kansberekening voor trisomie rekening gehouden moet worden.

Als bij de bloedafname er sprake is van een lege vruchtzak, dan kan de kansberekening uitgevoerd worden alsof het een eenlingzwangerschap betreft. Als er echter een meetbare CRL is, zonder hartactie, dan mag de PAPP-A niet meegenomen worden in de kansberekening voor een eenlingzwangerschap.

Voor de instructie per type kansbepalingssoftware, klik op [LifeCycle](#), [Astraia](#) of [FMF](#).

NIPT voorbereidingen

Naar verwachting zal in december 2013 een Wbo-vergunning verstrekt worden aan het landelijke NIPT-onderzoeksconsortium voor het aanbieden van NIPT aan zwangeren met een verhoogde kans op trisomie. Een aantal maanden zal dan nog nodig zijn voor de voorbereidingen. Alle counselors voor prenatale screening zullen informatie krijgen over wat gemeld kan worden aan de zwangere bij de counseling voor de combinatietest. In de landelijke folder over de screening op downsyndroom zal enige informatie over NIPT vermeld worden. De SPN zal bijscholingsbijeenkomsten organiseren in februari/maart 2014. U ontvangt t.z.t. nadere informatie.

Landelijke folders: gebruik recente versie

Er zijn enkele veranderingen in de landelijke folders doorgevoerd, vooral in de folder voor de screening op downsyndroom. Over enkele maanden zal een nieuwe versie verschijnen inclusief informatie over NIPT. Op dat moment is het extra belangrijk om oude folders weg te gooien en alleen de meest actuele folders te gebruiken.

Voor het bestellen van de actuele folders: www.rivm.nl.

Kwaliteitsaudit echocentra: start derde ronde

Begin 2014 zal de SPN van start gaan met de derde ronde kwaliteitsaudits bij de echocentra. Er zijn enkele wijzigingen ten opzichte van de vorige audits. Als er een praktijk voor counseling is binnen dezelfde organisatie als het echocentrum, wordt deze meer niet tijdens deze audit getoetst, maar tegelijkertijd met de andere praktijken voor counseling. Van elke echoscopist gaan we vooraf aan de visitatie de SEO-beelden beoordelen. Landelijke criteria hiervoor zijn in ontwikkeling. Verder zijn er enkele logistieke veranderingen bij de voorbereiding van de visitatie. We vragen de echocentra om vooraf hun registratiegegevens te evalueren in plaats van tijdens de visitatie. Een week voor de visitatie ontvangt het echocentrum een overzicht van de verzamelde gegevens en de agenda met bespreekpunten.

Beeldbeoordeling NT-meting

Jaarlijks beoordeelt de SPN de kwaliteit van de NT-metingen van elke NT-echoscopist op basis van de beelden en de jaarcijfers (aantal NT-metingen en mediane MoM NT). Tot op heden konden de beelden beoordeeld worden door de SPN of de FMF. In november 2013 zijn landelijke afspraken gemaakt voor de wijze van de beeldbeoordeling. Hierdoor gaan er in 2014 een paar zaken veranderen bij de NT-beeldbeoordeling:

- Er zijn landelijke beoordelingscriteria vastgesteld voor de beeldbeoordeling. Deze zijn iets anders dan die we eerder gebruikten. Een belangrijk verschil is dat van elke casus ook de CRL-meting beoordeeld gaat worden. In het vervolg verwachten wij van u dat u bij elke NT-meting ook een beeld van de bijbehorende CRL-meting opslaat.
- Aangezien de FMF een andere wijze van beeldbeoordeling hanteert, kunnen de NT-beelden van NT-echoscopisten in de SPN-regio alleen nog maar beoordeeld worden door de SPN.
- Wij selecteren van elke NT-echoscopist 5 NT-metingen via Peridos en sturen de NT-echoscopist een instructie voor de wijze van aanleveren. De echoscopist stuurt vervolgens aan de SPN de beelden van de NT-meting en de bijbehorende CRL-meting van de 3 beste casus.
- We brengen de beoordelingen op basis van de jaarlijkse cijfers dichterbij de beoordeling van uw NT-beelden. Dit betekent dat wij alle NT-echoscopisten vragen om in het voorjaar de NT-beelden in te dienen.

De landelijke afspraken zullen binnenkort verschijnen op: www.rivm.nl.

Bijscholing echoscopisten

De eisen aan de bijscholing van NT- en SEO-echoscopisten zijn aangepast. Met ingang van 2014 moeten echoscopisten ten minste 8 punten per jaar halen. Dit sluit aan bij het beleid dat door de BEN wordt gevoerd.

Voor meer informatie: www.rivm.nl, "bij- en nascholing echoscopisten".

Ons cursusaanbod

De SPN biedt een aantal cursussen aan ter verhoging van de kwaliteit van de echoscopie:

- Cursus beeldopslag SEO: algemeen
- Themaspesifieke cursus SEO-beeldopslag: centraal zenuwstelsel en rug
- Themaspesifieke cursus SEO-beeldopslag: ledematen
- Hands-on training SEO en NT
- CRL-meting voor zwangerschapsdatering.

Voor meer informatie en aanmelding: www.spn-regionijmegen.nl.

Cursus foetale echocardiografie

Het LUMC organiseert in samenwerking met Boerhaave Nascholing de cursus foetale echocardiografie. De cursus beoogt inzicht te verschaffen in de basale anatomie van het hart vanuit foetaal perspectief. De cursus is bedoeld voor verloskundigen en echoscopisten met ervaring in het uitvoeren van het SEO.

Er is nog geen cursusdatum bekend. Voor meer informatie en plaatsing op de wachtlijst voor deelname aan deze cursus: [Boerhaave Nascholing](#).

Symposium schisis en craniofaciale afwijkingen

Het Erasmus MC Rotterdam organiseert op 16 januari 2014 een symposium over schisis en craniofaciale afwijkingen.

Informatie over het programma en de wijze van aanmelding vindt u [hier](#).

Symposium spina bifida: met het oog op de toekomst

Op 30 januari 2014 is er een symposium over spina bifida met als thema: "Waar liggen de grenzen van de behandelaars" in het Sophia Kinderziekenhuis, Rotterdam. Het programma vindt u [hier](#). Voor aanmelding: www.sophiakindergeneeskunde.nl.

Symposium counseling na afwijkende bevinding bij SEO

Op 13 februari 2014 organiseert het UMC Utrecht een symposium over counseling na afwijkende bevinding bij het SEO. Dit symposium is vooral bedoeld voor zorgverleners die betrokken zijn bij het SEO en mensen hiervan uitslag moeten geven. Het programma omvat: overzicht van de historie en van juridische aspecten van het SEO, tips voor counseling, ervaringsverhaal van ouders, ethische aspecten, late zwangerschapsafbreking. Voor meer informatie en aanmelding: www.scem.nl.

Astraia uitslagformulier combinatietest

In het uitslagformulier van de combinatietest van Astraia was zowel de kans op basis van leeftijd van de zwangere, als de kans op basis van de combinatietest opgenomen. Bij het geven van de uitslag aan de zwangere gaf dit weleens verwarring. De kans gebaseerd op de combinatietest is een betere voorspeller voor trisomie dan de kans op basis van leeftijd van de zwangere. Daarom is het uitslagformulier herzien: alleen de kans op basis van de combinatietest is vermeld.

In de vorige nieuwsbrief vroegen wij u de kansuitslagen van de combinatietest kleiner dan 1:5.000 voortaan te melden als "< 1:5.000" en niet gedetailleerder. Als u deze begrenzing in Astraia instelt, dan staat de kans op trisomie op basis van de leeftijd van de zwangere niet meer in het uitslagformulier.

Peridos: nieuwe queries voor Astraia

De queries voor het aanleveren van counseling-, SEO- en combinatietestgegevens aan Peridos zijn aangepast. Een belangrijke wijziging is, dat met de nieuwe SEO-query veel meer informatie wordt verzameld over welke bevindingen zijn gedaan. Deze informatie is essentieel voor de monitoring van het SEO en betekent dus een grote stap vooruit. Daarnaast geldt voor alle queries dat de begindatum is gewijzigd van 1-1-2011 naar 1-1-2012.

De nieuwe Astraia-queries staan op www.peridos.nl/gegevensinvoer/astraia. Echocentra die Astraia gebruiken zijn hierover door ons geïnformeerd.

Peridos: aanlevering registratiegegevens

Veel praktijken voor counseling en echocentra hebben onlangs registratiegegevens aangeleverd aan Peridos. Hartelijk dank daarvoor! Praktijken die nog geen gegevens hebben aangeleverd, vragen we om dat alsnog te doen. Voor vragen over het aanleveren van gegevens aan Peridos kunt u contact opnemen met Marijn Brouwers via telefoon: 024 3666421.

SPN monitor 2012

Iedere praktijk voor counseling en ieder echocentrum heeft onlangs per post de 'SPN monitor 2012' ontvangen. Hierin vindt u een overzicht van de gegevens van uw eigen organisatie en van de hele regio. Door de registratiegegevens van uw organisatie te vergelijken met de regionale cijfers en de landelijke richtlijnen, kan de SPN monitor wellicht bepaalde aandachtspunten voor uw organisatie bij de uitvoering van de screening of voor de registratie zichtbaar maken. Ook kan het mogelijk leiden tot herverdeling van de counseling, NT-metingen of SEO's tussen de zorgverleners in uw organisatie, zodat ieder het minimum aantal verrichtingen per jaar behaalt.

Voor 2012 verliep de gegevensaanlevering over het algemeen veel beter dan voor 2010-2011. Dat zien we ook terug in de reacties op de antwoordformulieren die we hebben meegestuurd met de SPN monitor 2012. Vaak vult men in dat de registratiegegevens die men aanleverde een goed beeld geven van de werkelijke situatie. Het is erg waardevol om dergelijke feedback op de SPN monitor 2012 van u te krijgen. Heeft u het antwoordformulier nog niet ingevuld en teruggestuurd, wilt u dat dan alsnog doen? Alvast hartelijk bedankt!

Als u graag een digitale versie van de SPN monitor 2012 wilt ontvangen, horen we dat graag. U kunt dan een e-mail sturen naar spn@medzaken.umcn.nl.

De SPN verspreidt deze nieuwsbrief digitaal onder alle betrokken zorgverleners in de regio en overige geïnteresseerden. Voor aan- of afmeldingen: SPN@medzaken.umcn.nl.